

H

ΗΜΕΡΗΣΙΑ

Έφτασε η εποχή των ηλεκτρικών αυτοκινήτων;

Οι προβλέψεις θέλουν τις πωλήσεις να σημειώνουν αλματώδη ανάπτυξη τα επόμενα χρόνια, ωστόσο δεν είναι λίγοι εκείνοι που κάνουν λόγο για νέα «φούσκα». Σελ. 6



Η «συνταγή» για να συνεχιστεί το οικονομικό θαύμα της Κίνας Σελ. 2

FINANCIAL TIMES

Σάββατο - Κυριακή 25 - 26 Σεπτεμβρίου 2010

ΣΥΝΤΟΜΙΑ

«η Κογκρέσου

Το Γεπουμπλικάνοι επιχειρούν να μιμηθούν τον Νιουτ Γκίνγκριτς και το περίφημο «Συμβόλαιο με την Αμερική», το οποίο τους χάρισε τον θρίαμβο στις ενδιάμεσες εκλογές του 1994.

[Σελ. 3]

Ελλειμμα στην Πορτογαλία

Τα δημοσιονομικά προβλήματα συνεχίζονται στη μικρότερη χώρα της Ιβηρικής, η οποία θεωρείται η μόνη από τις περιφερειακές χώρες της Ευρωζώνης που δεν έχει σημειώσει αξιόλογη πρόοδο.

[Σελ. 4]

Περικοπές στην Ιρλανδία

Τα προβλήματα χρηματοδότησης επανήλθαν δριμύτερα και ο διοικητής της κεντρικής τράπεζας ζητά από τον Ιρλανδό πρωθυπουργό να προχωρήσει σε νέες περικοπές -μισθών και δαπανών- στον επόμενο προϋπολογισμό.

[Σελ. 4]

Υφεση και φτώχεια

Ρεκόρ 50ετίας σημειώνει ο αριθμός των Αμερικανών που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας, εξαιτίας της βαθιάς οικονομικής ύφεσης -παρά το ότι, επισήμως, έληξε τον Ιούνιο του 2009.

[Σελ. 6]

Βαριά πρόστιμα για χώρες-παραβάτες προτείνει ο Ολι Ρεν

● Στόχος, όσοι δεν μειώνουν συστηματικά το χρέος και δεν παίρνουν μέτρα για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας

Των Peter Spiegel, Joshua Chaffin

Οι χώρες-μέλη της Ευρωζώνης θα αναγκαστούν να καταβάλλουν εκατομμύρια ευρώ εν είδει προτίμου στην περίπτωση που δεν βάλουν τάξη στα δημοσιονομικά τους. Αυτό προβλέπουν οι προτεινόμενες αλλαγές, οι οποίες είναι οι πλέον σαρωτικές από τότε που τέθηκε σε κυκλοφορία το ενιαίο νόμισμα. Η σχετική νομοθεσία θα παρουσιαστεί την ερχόμενη Τετάρτη από τον Όλι Ρεν.

Αναμένεται δε να υποχρεώσει όλες τις χώρες οι οποίες αποτυγχάνουν συστηματικά να περιορίσουν το δημόσιο χρέος τους να καταβάλλουν το 0,2% του ΑΕΠ τους σε ένα μη ανατοκίζόμενο λογαριασμό -ποσό το οποίο, στη συνέχεια, ενδέχεται να μετατραπεί σε πρόστιμο.

Παράλληλα, σύμφωνα με έγκυρες πηγές και έγγραφα που έχουν τεθεί υπόψη των FT, δεν αποκλείεται να επιβληθούν και άλλα πρόστιμα σε βάρος των χωρών οι οποίες δεν κατορθώνουν να ελέγξουν τις δημόσιες δαπάνες τους, καθώς και σε εκείνες που αποτυγχάνουν να εφαρμόσουν τα προγράμματα οικονομικής φιλελευθεροποίησης προκειμένου να αυξήσουν την ανταγωνιστικότητά τους. Οι προτάσεις

έχουν την έγκριση του προέδρου της Κομισιόν, Ζοζέ Μανουέλ Μπαρόζο, ενώ συνηγορούν στην πιο φιλόδοξη προσπάθεια της Ε.Ε. να ανασυγκροτήσει το πλαίσιο της οικονομικής διακυβέρνησης μετά το ξέσπασμα της κρίσης χρέους, η οποία παραλίγο να τινάξει στον αέρα το ευρώ.

Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν μεγάλα εμπόδια. Ενδεικτικά, ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Χέρμαν βαν Ρομπέι, ηγείται μιας ομάδας που συγκαροτούν οι υπουργοί Οικονομικών των «27» και ασχολείται με τα ίδια ακριβώς θέματα, στο πλαίσιο της οποίας εκδηλώνονται έντονες διαφωνίες αναφορικά με τις κυρώσεις και τα πρόστιμα που πρέπει να επιβάλλονται. Μάλιστα, κ. βαν Ρομπέι έχει επισπεύσει την επόμενη συνάδριαση της ομάδας του, ορίζοντάς την για την ερχόμενη Δευτέρα -μόλις δύο ημέρες πριν από τις προγραμματισμένες ανακοινώσεις του κ. Ρεν- σε μια κίνηση την οποία πολλοί στις Βρυξέλλες χαρακτηρίζουν ως προσπάθεια να προκαταλάβει τις προτάσεις της Κομισιόν.

Παρά τις αντιθέσεις, πάντως, οι προτάσεις του κ. Ρεν φαίνεται πως αποτυπώνουν μια αυξανόμενη συναίνεση. Η πλέον επίμαχη αφορά στα νέα μέτρα που θα έχουν στόχο τον έλεγχο του χρέους.



Οι προτάσεις του Ολι Ρεν προβλέπουν ένα σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης, στο πλαίσιο του οποίου οι χώρες θα δέχονται επίπληξη εφόσον οι δαπάνες τείνουν να ξεπερνούν κατά πολύ τον ρυθμό ανάπτυξης.

Με βάση τις ισχύουσες συνθήκες, όλες οι χώρες-μέλη της Ε.Ε. υποχρεούνται να διατηρούν το ποσοστό του χρέους τους έναντι του ΑΕΠ κάτω από το 60% -κανόνας, όμως, που έχει ευρέως παραβιαστεί και δεν έχει πλέον νόημα η επιβολή του.

Έτσι, βάσει των προτάσεων του κ. Ρεν, η Ε.Ε. θα ορίσει σημεία αναφοράς, τα οποία θα υποδεικνύουν κατά πόσο οι υπερχρεωμένες χώρες κινούνται προς την κατεύθυνση του ορίου του 60% -μειώνοντας την απόσταση κατά το ένα εικοστό ετησίως,

για μία περίοδο τριών ετών. Παράλληλα, προκειμένου οι κυρώσεις να καταστούν αξιόπιστες, θα μπορούν να «παγώσουν» μόνο στην περίπτωση που κάτι τέτοιο αποφασιστεί από το Συμβούλιο, με ειδική πλειοψηφία και σε διάστημα δέκα ημερών.

Επίσης, οι προτάσεις προβλέπουν ένα σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης, στο πλαίσιο του οποίου οι χώρες θα δέχονται επίπληξη εφόσον οι δαπάνες τείνουν να ξεπερνούν κατά πολύ τον ρυθμό ανάπτυξης.

Εάν οι προειδοποιήσεις

δεν εισακουστούν, τότε θα επιβάλλεται πρόστιμο ύψους 0,2% του ΑΕΠ, που θα επιστρέφεται μόνο εφόσον ο προϋπολογισμός εξισορροπηθεί.

Όσον αφορά στην ανταγωνιστικότητα, οι προτάσεις θεσπίζουν έναν «πίνακα επιδόσεων», με βάση τις οποίες η Ε.Ε. θα έχει το δικαίωμα να προτείνει αλλαγές στις εθνικές πολιτικές. Τελικά, οι χώρες που επανειλημμένως αγνοούν αυτές τις συστάσεις θα επιβαρύνονται με πρόστιμο το οποίο θα αναλογεί στο 0,1% του ΑΕΠ τους.

Η νέα εποχή σε καλεί να είσαι ανταγωνιστικός. Όχι όμως και μόνος σου.

Στην Τράπεζα Κύπρου σε στηρίζουμε προσφέροντάς σου ανταγωνιστικές υπηρεσίες και προϊόντα:

- Κεφάλαια Κίνησης • Χρηματοδότηση Παγίων
- Factoring • Leasing • 80 εξειδικευμένα Business Centers

167 καταστήματα σε όλη την Ελλάδα και 20 νέα, σύντομα κοντά σας.
800 11 800 800 | www.bankofcyprus.gr

Τράπεζα Κύπρου



ΑΠΟΨΕΙΣ

Το δίλημμα της Ιρλανδίας

● Μια... μεθυσμένη πολιτεία

Η βραχνή φωνή του Μπράιαν Κάουεν, στην τελευταία ραδιοφωνική συνέντευξή του, πυροδότησε ορμαγδό εκκλήσεων για την παραίτηση του Ιρλανδού πρωθυπουργού. Ωστόσο, αυτό ήταν το μικρότερο από τα λάθη του, ή τα προβλήματα της χώρας. Θα ήταν καλύτερο, οι Ιρλανδοί βουλευτές να επικεντρώνονταν λιγότερο στον μεθυσμένο τους πρωθυπουργό και περισσότερο στην άστοχη στρατηγική αντιμετώπισης των προβλημάτων του εγχώριου τραπεζικό τομέα.

Η εμπιστοσύνη στην πιστοληπτική ικανότητα της Ιρλανδίας έχει καταβαρυνθεί. Στην πρόσφατη δημοπρασία τετραετών κρατικών τίτλων, η Ιρλανδία αναγκάστηκε να πληρώσει 5% περισσότερο τόκο στους επενδυτές. Η εξασθένση της ανάπτυξης εκτροχίασε τη δημοσιονομική πολιτική λιτότητας και ανάγκασε τον διοικητή της κεντρικής τράπεζας να ζητήσει περισσότερες περικοπές δημοσίων δαπανών, σε περίπτωση που η κυβέρνηση δεν πετύχει το στόχο της για τη μείωση του ελλείμματος.

Ο Ιρλανδικός λαός υποφέρει, ήδη, από τα σκληρά μέτρα λιτότητας. Προτού ζητήσει περισσότερες θυσίες, ο κ. Κάουεν θα πρέπει να αλλάξει μια πεισματική πολιτική που εξωθεί τα επιτόκια ολοένα ψηλότερα και παρακωλύει την ανάπτυξη. Αναλυτές του ιδιωτικού τομέα φοβούνται, τώρα, ότι το ακαθάριστο δημόσιο χρέος μπορεί να εκτιναχτεί στο 136% του ΑΕΠ, το 2014, καθώς ο κρατικός δανεισμός θα επιβαρυνθεί περαιτέρω. Ο κ. Κάουεν πρέπει να κόψει τον ομφάλιο λώρο με το τραπεζικό σύστημα, καθιστώντας το αξιόπιστο και διασφαλίζοντας ότι εφεξής, οι επενδυτές δεν θα προσοχεύονται για το σύνολο των ζημιών που θα υπόκεινται. Αυτό μπορεί να το κάνει μόνον εάν υιοθετήσει έναν ειδικό μηχανισμό αποφάσεων, κατά τα βρετανικά πρότυπα. Μπορεί αυτό να σημαίνει ένα τραπεζικό σύστημα με λιγότερες επισφάλειες και υπό μεγαλύτερο ξένο ιδιοκτησιακό καθεστώς. Αλλά, θα ρίξει τις αποδόσεις των ομολόγων και θα μειώσει το έλλειμμα.

Η ευρωπαϊκή στροφή της Σουηδίας

● Και η άνοδος της Ακροδεξιάς

Οι εκλογές της Κυριακής, στη Σουηδία, παρήγαγαν δύο σημαντικά αποτελέσματα: ο κεντροδεξιός κυβερνητικός συνασπισμός εδραίωσε τη δύναμη και την ενότητά του και η άκρα δεξιά των Σουηδών Δημοκρατών εισήλθε για πρώτη φορά στο Κοινοβούλιο. Και τα δύο κόμματα αποτελούν χαρακτηριστικό παράδειγμα μιας χώρας που έπαψε να είναι τόσο ξεχωριστή, όσο θεωρούσαμε στο παρελθόν.

Το 5,7% των ψήφων που κατέκτησε το κόμμα των Σουηδών Δημοκρατών ήταν αρκετό για να ξεπεράσει το όριο εισόδου του στο Κοινοβούλιο. Το γεγονός ότι μια πολιτική ομάδα λαϊκιστών φασιστών που γειτνιάζουν πολιτικά με το Εθνικό Μέτωπο στη Γαλλία και το Εθνικό Κόμμα στη Βρετανία πέτυχε ένα τέτοιο εκλογικό επίτευγμα άφησε κατάπληκτη τη χώρα. Αλλά, η Σουηδία ευθυγραμμίζεται, απλώς, με το γενικότερο α-

κροδεξιό πολιτικό ρεύμα που διαπερνά την Ευρώπη, εκμεταλλευόμενο το αυξανόμενο κύμα ξενοφοβίας και τη δεινή οικονομική κατάσταση.

Είναι ένα αίσθημα που τα υπόλοιπα πολιτικά κόμματα δεν μπορούν να αγνοήσουν. Αλλά, η επιρροή του SD είναι, πιθανό να αποδειχτεί αμελητέα. Έχει άλλωστε συμβεί και στο παρελθόν, όταν το κόμμα των Νέων Δημοκρατών εκμεταλλεύτηκε το κύμα ξενοφοβίας και κέρδισε το 6,1% των ψήφων στις εκλογές του 1991. Όπως και να είναι τα πράγματα, η επιτυχία του SD περιπλέκει σε μεγάλο βαθμό τις ισορροπίες στη Βουλή. Σημαίνει ότι ο πρωθυπουργός Φρέντρικ Ράινφελντ έχασε περισσότερες έδρες, από ότι κέρδισε ψήφους, σε μια δύσκολη πολιτική περίοδο.

Σε κάθε περίπτωση, ωστόσο, η Σουηδία ευθυγραμμίστηκε με τις ευρύτερες τάσεις στην Ευρώπη.

ΓΙΑ ΝΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙ ΤΟΥΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥΣ ΡΥΘΜΟΥΣ ΤΗΣ

Οι αλλαγές που οφείλει να προωθήσει η Κίνα

● Η οικονομία στο μέλλον θα πρέπει να είναι λιγότερο εξαρτημένη από τις επενδύσεις

Του Martin Wolf

«Στην περίπτωση της Κίνας, υπάρχει έλλειψη ισορροπίας, συντονισμού και διατήρησης των ρυθμών οικονομικής ανάπτυξης».

Ποιος τολμά να διατυπώνει τόσο απαισιόδοξες εκτιμήσεις για την πιο δυναμική οικονομία στον κόσμο, ενώπιον συγκέντρωσης ξένων προσωπικοτήτων, στην καρδιά της Κίνας; Η απάντηση είναι ο Γουέν Τζιαμπάο, στο «θερινό Νταβός», που πραγματοποιήθηκε στην Τιάντζιν. Έχει δίκιο. Όταν σχεδόν όλοι πιστεύουν ότι η Κίνα είναι άτρωτη, τι θα μπορούσε να πάει στραβά; Όπως είπε ο Άντι Γκρόουβ, ο επικεφαλής της Intel: «Μόνο ο παρανοϊκός επιβιώνει». Ο κ. Γουέν επιδεικνύει σοφία με το να εμφανίζεται ανάλογα επιφυλακτικός.

Εν τούτοις, ο κ. Γουέν επισήμανε, ακόμη ότι «τα τελευταία δύο χρόνια είδαμε την Κίνα να αναδεικνύεται ως μία από τις πρώτες χώρες που κατάφεραν να διαφύγουν από την ύφεση και να συντηρήσουν σταθερούς και σχετικά ταχείς αναπτυξιακούς ρυθμούς, παρά τις εξαιρετικά δυσχερείς και περίπλοκες περιστάσεις στην παγκόσμια οικονομία».

Ο κ. Γουέν πρόσθεσε: «Οφείλουμε τα επιτεύγματά μας στην εφαρμογή του πακέτου τόνωσης της οικονομίας». Το αποτέλεσμα ήταν η οικονομία να αναπυχθεί με ρυθμό 9,1% το 2009 και κατά 11,1% στο αξιωματικό 2010. Αυτή η επι-

«Τα τελευταία δύο χρόνια είδαμε την Κίνα να αναδεικνύεται ως μία από τις πρώτες χώρες που κατάφεραν να διαφύγουν από την ύφεση και να συντηρήσουν σταθερούς και σχετικά ταχείς αναπτυξιακούς ρυθμούς, παρά τις εξαιρετικά δυσχερείς και περίπλοκες περιστάσεις στην παγκόσμια οικονομία».

τυχία ακολούθησε τρεις δεκαετίες έντονης και ταχείας ανάπτυξης. Σε όρους αγοραστικής ισχύος, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ αυξήθηκε κατά δέκα φορές από τότε που εφαρμόστηκε ο μεταρρυθμισμός και το άνοιγμα της εσωτερικής αγοράς, από τον Ντεν Ξιάο Πινγκ, το 1978.

Πρόκειται για αξιοσημείωτο επίτευγμα, αλλά δεν είναι κάτι που δεν έχει προηγουμένως. Είναι χαρακτηριστικά τα παραδείγματα της Ιαπωνίας, πριν από τα μέσα της δεκαετίας, του 1970 και της Νότιας Κορέας μεταξύ των αρχών της δεκαετίας του 1960 και της οικονομικής κρίσης, το 1967. Αυτό που είναι, ωστόσο, διαφορετικό στην προκειμένη περίπτωση, είναι η κλίμακα της χώρας και η αρχική φτώχεια της. Το κινεζικό κατά κεφαλήν ΑΕΠ -σε όρους αγο-

ραστικής ισχύος- κυμαινόταν στο 4% σε σχέση με το αμερικανικό, το 1978. Ακόμη και σήμερα είναι λιγότερο από το ένα πέμπτο των ΗΠΑ. Τι θα μπορούσε να σταματήσει το κινεζικό «μεγαθήριο»; Ορισμένοι επισομαίνουν την ταχεία νομισματική επέκταση, τις φούσκες στην αγορά ποτώσεων, στις υπέρμετρες τιμές του ενεργητικού και τα επισομαλή χρέη.

Ανησυχίες

Αλλά θα συμφωνήσω με τον Τζόνθαν Άντερσον, τον αναλυτή της UBS, ότι αυτές οι ανησυχίες είναι υπερβολικές. Μια ταχέως αναπτυσσόμενη αστική χώρα, με μια οικονομία που «τρέχει» με ρυθμούς του μεταξύ 8%-10% ετησίως μπορεί να αποφύγει τους κραδασμούς, απορροφώντας, μεταξύ άλλων, την υπερβάλλουσα δυναμικότητα της οικονομίας. Η πιο ενδιαφέρουσα από τις απαισιόδοξες απόψεις διατυπώθηκε από τον Μάικλ Πέπς, της σχολής Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου του Πεκίνου. Το κύριο γνώρισμα της κινεζικής ανάπτυξης είναι το ότι είναι «η έλλειψη ισορροπίας», όπως επισομαίνει ο κ. Γουέν. Εξαρτάται υπέρμετρα από τις επενδύσεις, ως πηγή ζήτησης και μοχλός προσφοράς. Είναι, υπό μια έννοια η πιο καπιταλιστική οικονομία που έχει υπάρξει.

Επομένως, στο χρονικό διάστημα 1997-2009, οι ρυθμοί των επενδύσεων αυξήθηκαν στο 46% του ΑΕΠ, από 32%,

ενώ η οικιακή κατανάλωση μειώθηκε στο 36% του ΑΕΠ από 45%. Πρόκειται, ίσως το πιο χαμηλό ποσοστό ιδιωτικής κατανάλωσης σε οποιαδήποτε αναπτυγμένη οικονομία, στα χρονικά. Για μισό αιώνα υπάρχουν πολλά εγχειρίδια φτωχών, αυτό είναι ακόμη πιο εξοργιστικό. Παράλληλα, η αύξηση των επενδύσεων παραμένει ο κύριος μοχλός της ανάπτυξης.

Ωστόσο, η συμβολή της υψηλότερης αποδοτικότητας φθίνει ολοένα περισσότερο.

Η ασιατικού τύπου ανάπτυξη που καταγράφηκε στην Ιαπωνία και στην Νότια Κορέα και εφαρμόζει η Κίνα υπήρξε πολύ επιτυχής, αλλά, όπως επισομαίνει ο καθηγητής Πέπς, θα παγιωθεί αναπόφευκτα στους περιορισμούς των «μαζικών υπερ-επενδύσεων και της κακής κατανομής του κεφαλαίου».

Η Κίνα δημιούργησε την πιο εντυπωσιακή οικονομική συνταγή στα χρονικά. Κι αυτό το πέτυχε, εν μέρει επειδή χαρακτηρίζεται από υψηλό βαθμό αντισοροπών.

Όσο περισσότερο θα αναβάλλεται η αποκατάσταση της ισορροπίας, τόσο περισσότερο επώδυνη θα είναι η προσαρμογή. Η κινεζική οικονομία των επόμενων 20 ετών θα πρέπει να είναι απείρως πιο λιγότερο εξαρτημένη από τις επενδύσεις από όσο είναι σήμερα. Πόσο, όμως, ομαλά και πόσο σύντομα θα φθάσει σε αυτό το σημείο; Αυτά είναι πολύ σοβαρά ερωτήματα.

• The Lex Column •

● Η πολιτική οικονομία της Ευρωζώνης

Τα σχολεία άνοιξαν, οπότε είναι κατάλληλη στιγμή για ένα τεστ: η Ευρωζώνη αντιμετωπίζει: α) δημοσιονομική κρίση, β) πολιτική κρίση, γ) και τα δύο, δ) κανένα από τα δύο; Είναι μια ερώτηση-παγίδα. Η απάντηση εξαρτάται από την απόβλεψη συμπεριφορά των κεντρικών τραπεζιών, των πολιτικών και των επενδυτών της ευρωζώνης, εκτός εκείνης του υπόλοιπου κόσμου. Στο roadshow της περασμένης εβδομάδας, ο Έλληνας υπουργός Οικονομικών δήλωσε ότι «δεν πρόκειται να υπάρξει» αναδιάρθρωση χρέους. Η αγορά είναι σαφές όμως ότι θεωρεί άλλως. Η Ελλάδα σήμερα πληρώνει επιτόκιο 9 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερο από της Γερμανίας, μεγαλύτερο ακόμη και από εκείνο που πλήρωνε πριν η Ευρωπαϊκή Ένωση συμφωνήσει για το πακέτο διάσωσης των 110 δισ. ευρώ. Το νέο πακέτο υποστήριξης απολαμβάνει αξιολόγηση «AAA», αλλά οι επενδυτές πιστεύουν ότι απλώς εξασφαλίζει χρόνο για ορισμένες προβληματικές χώρες. Αν τα πράγματα γίνουν αφόρητα, η ΕΚΤ μπορεί πάντα να εκτονώσει την πίεση με την εκτύπωση ευρώ, όμως έχει το δικαίωμα να αρνηθεί, οδηγώντας τα πράγματα κατευθείαν σε έλλειμμα προϋπολογισμού, στάση επενδύσεων και πο-

λιτική παραλυσία. Λίγοι είναι οι ηγέτες που θα ήθελαν να καταρρεύσει το ενιαίο νόμισμα, αλλά και πάλι δημιουργούν έναν αδύναμο κρίκο. Η ανευθυνότητα των επενδυτών, να δανειζούν απρόσεκτα ορισμένα κράτη και κάποιες κατασκευαστικές εταιρείες και μετά να αλλάζουν εντελώς τροχιά επιτείνει τις πιθανότητες καταστροφής. Το κύριο ζήτημα, όμως, τώρα είναι η πολιτική ανευθυνότητα. Η σχολική ερώτηση δεν μπορεί να απαντηθεί ακόμη, πάντως η πιο επιθυμητή απάντηση, δηλαδή η δ), χρειάζεται άμεσες και αντιλαϊκές κυβερνητικές αποφάσεις: μεταρρυθμίσεις, περικοπές και μεγάλη αφοσίωση στην ενότητα της Κοινότητας.

Πολλοί μαθητές δεν το θεωρούν αυτό εφικτό. Αυτοί θα επιλέξουν προφανώς τη χειρότερη απάντηση: γ) και τα δύο.

● Αγορές και Fed

Οι επενδυτές, κατά τη διάρκεια των διακοπών του Αυγούστου δεν μπορούσαν να τα απολαύσουν και ήταν μάλλον νευρικοί. Τα οικονομικά στοιχεία από τις ΗΠΑ ήταν ολοένα και πιο αδύναμα, από την πορεία της απασχόλησης, μέχρι την παραγωγικότητα και τον δείκτη μεταποιητικών δραστηριοτήτων της Ομοσπονδιακής Τράπεζας της Φιλαδέλφειας, που μετέβη στο -7,7 από 5,1 τον Ιούλιο. Α-

ντί να πανικοβληθούν όμως, οι επενδυτές επέστρεψαν από τις παραλίες με μεγαλύτερη διάθεση ανάληψης κινδύνου. Τα χρηματιστήρια ενισχύονται, οι τιμές των εμπορευμάτων κινούνται ανοδικά, όπως και τα νομίσματα που ευνοούνται από αυτή την τάση, με από παράδειγμα την εκτόξευση του αυστραλιανού δολαρίου. Οι αποδόσεις των 10ετών Treasuries, οι οποίες ήταν στο 2,47% στα τέλη Αυγούστου έχουν ενισχυθεί κατά 26 μονάδες βάσης. Πώς, λοιπόν, θα έπρεπε να μεταφράσει η Fed τις κινήσεις των αγορών την περασμένη Τρίτη; Η πραγματικότητα είναι πως ο Μπεν Μπερνάνκε και οι συνεργάτες του ήταν απίθανο να δώσουν μεγάλη σημασία στις κινήσεις των αγορών. Αυτό που προβληματίζει την Fed είναι πως τα επιτόκια των 30ετών ενυπόθηκων δανείων έχουν ενισχυθεί κατά 20 μονάδες βάσης, επιβαρύνοντας την ευάλωτη ανάκαμψη του κλάδου κατοικιών. Ενώ παράλληλα, η επιχειρηματική πίστωση αναπτύσσεται σθεναρά, τα spread των Treasuries παραμένουν σε υψηλά επίπεδα, γεγονός που υποδηλώνει ότι το ενδεχόμενο διπλής ύφεσης δεν έχει ακόμη αποκλειστεί. Κατά ειρωνικό τρόπο, ο κίνδυνος λήψης περαιτέρω μέτρων χαλάρωσης της νομισματικής πολιτικής, ενδέχεται να διαταράξει την ευφορία των αγορών.



FINANCIAL TIMES

Εβδομαδιαία έκδοση με επιλογές από τους Financial Times. Διανέμεται δωρεάν με την Ημερησία του Σαββάτου.

«Απαγορεύεται κατά τον Ν. 2121/1983 και κατά τη Διεθνή Σύμβαση της Βέρνης (που έχει κυρωθεί με τον Ν. 100/1975) η αναδημοσίευση και γενικά η αναπαραγωγή -ολική ή μερική-, περιληπτική-η κατά πρόφραση ή διασκευή, απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οιοδήποτε μέσο και τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλα, άνευ προηγουμένης έγγραφης αδείας του εκδότη».

Η ΝΤΕ ΦΑΚΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΕΚΚΡΕΜΟΤΗΤΕΣ

«Βελούδινη» αλλαγή στην ευρωζώνη

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΠΟΠΟΥΛΟΣ
kaporouflos@pegasus.gr



➤ Στο επίπεδο των πραγματικών εξελίξεων, η Ευρωζώνη σήμερα απέχει έτη φωτός από την εικόνα που έδινε στις αρχές της άνοιξης

Η σύγκρουση Σαρκοζί με τον πρόεδρο της Επιτροπής Ζ. Ε. Μπαρόζο και την αρμοδία επίτροπο Ρέντιγκ για τη σκληρή πολιτική του Γάλλου προέδρου απέναντι στους Ρομά στη Σύνοδο Κορυφής της Πέμπτης 16.9, στις Βρυξέλλες, μονοπόλησε το επικοινωνιακό ενδιαφέρον και στην πράξη διευκόλυνε τον επικεφαλής του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Βαν Ρομπέι, να συνεχίσει να αναζητά μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας τον συμβιβασμό που θα του επιτρέψει να εισηγηθεί την πρόταση θεσμικών αλλαγών στη λειτουργία της Ευρωζώνης που είτε θα γίνει αποδεκτή στη Σύνοδο των «27» στα τέλη Οκτωβρίου, είτε θα επιτρέψει τη συνέχιση της διαπραγμάτευσης χωρίς παρενέργειες για την αξιοπιστία και την αποφασιστικότητα των «16» να περιφρουρήσουν το κοινό τους νόμισμα.

Στο επίπεδο των πραγματικών εξελίξεων η Ευρωζώνη σήμερα απέχει έτη φωτός από την εικόνα που έδινε στις αρχές της άνοιξης: Ο μηχανισμός στήριξης της Ελλάδας και το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας των 740 δισ. ευρώ έχουν αποκλιμακώσει την πίεση των Αγορών, με την αναμενόμενη έκδοση του Ευρωμολόγου να αποτελεί στρατηγικής σημασίας κίνηση θωράκισης, αλλά και πανηγυρική δικαίωση της σωτήριας επιλογής του Τρισέ για αγορά κρατικών ομολόγων από την ΕΚΤ. Καλύτερη εικόνα γράφουν της μεγάλης αλλαγής που συντελέστηκε τους τελευταίους μήνες είναι η δήλωση του επικεφαλής της Μπούντεσμπανκ, Α. Βέμπερ, ότι είναι αδιανόητη η χρεοκοπία χώρας-μέλους της Ευρωζώνης, μια διαπίστωση που προέρχεται από τον ίδιο άνθρωπο που είχε δημόσια αντιπαρατεθεί με τον Ζ. Κλ. Τρισέ.

Επιπλέον, ο προληπτικός έλεγχος των προϋπολογισμών των κρατών-μελών από την Επιτροπή που φαίνεται να γίνεται συνολικά αποδεκτός εκτός από εργαλείο πρόληψης δημοσιονομικών κρίσεων και

Η δήλωση του επικεφαλής της Bundesbank, Α. Βέμπερ, ότι είναι αδιανόητη η χρεοκοπία χώρας-μέλους της Ευρωζώνης, δείχνει το μέγεθος της μεγάλης αλλαγής

κρίσεων δανεισμού, αποτελεί ένα σημαντικό ντε φάκτο βήμα προς την οικονομική διακυβέρνηση.

Δίχως αμφιβολία τα παραπάνω συνέβαλαν στη θετική ανταπόκριση των Αγορών στον πρόσφατο δανεισμό της Ιρλανδίας, της Πορτογαλίας και τη Ισπανίας παρά τις φήμες για επικείμενη προσφυγή



➤ Στη Σύνοδο Κορυφής στις Βρυξέλλες μονοπόλησε το επικοινωνιακό ενδιαφέρον η σύγκρουση του Γάλλου προέδρου Νικολά Σαρκοζί με τον πρόεδρο της Κομισιόν Ζοζέ Μπαρόζο. Όμως το παρασκήνιο της Συνόδου είχε ουσιαστικό ενδιαφέρον.

του Δουβλίνου στον μηχανισμό στήριξης.

ΥΠΟΘΗΚΕΣ ΣΤΗΝ ΑΙΣΙΟΔΟΞΙΑ

Την παραπάνω συγκρατημένη αισιοδοξία σκιάζει πλήθος εκκρεμοτήτων που ανά πάσα στιγμή μπορεί να στείλουν στις αγορές το μήνυμα μιας νέας επικείμενης σύγκρουσης στην Ευρωζώνη και στην Ε.Ε.:

Πρώτον, η αδυναμία, μέχρι στιγμής, εξεύρεσης συμβιβαστικής φόρμουλας ανάμεσα στη Γαλλία και τη Γερμανία για την επιβολή κυρώσεων στους μελλοντικούς καθ' υποτροπή παραβάτες του Συμφώνου Σταθερότητας με επίκεντρο την αφαίρεση του δικαιώματος ψήφου για τον παραβάτη: Αυτόματη αφαίρεση, όπως υποστηρίζει το Βερολίνο, επανερχόμενο σε μια παλαιότερη γερμανική πρόταση του 1990-91, διεξαγωγή ψηφοφορίας όπως επιμένει η Γαλλία ή σαφής οριοθέτηση της διάρκειας και των προϋποθέσεων εξόδου από την κύρωση, όπως πρότεινε ο Τρισέ στους Financial Times; Σε κάθε περίπτωση η ομοφωνία Λαγκάρντ-Σόιμπλε για τις κυρώσεις στους παραβάτες της δημοσιονομικής πειθαρχίας που είχε αποτυπωθεί τον περασμένο Ιούλιο στην κοινή επιστολή των δύο υπουργών προς τον Βαν Ρομπέι απέδειξε μια γενική τοποθέτηση χωρίς περιεχόμενο.

Δεύτερον, η φόρμουλα της «Ελεγχόμενης Χρεοκοπίας» που προωθεί η Μέρκελ ως εναλλακτική επιλογή της διάσωσης μιας χώρας-μέλους που θα βρεθεί σε κρίση δανεισμού λόγω της δημοσιονομικής της εκτροπής. Μια πρόταση που απαιτεί αλλαγή της Συνθήκης της Λισαβόνας, με την εναλλακτική λύση της υιοθέτησης από το Eurogroup που μεθοδεύει η γερμανική πλευρά να μη συγκεκρινώνει ότι την ομοφωνία, αλλά ούτε μια ορατή πλειοψηφία των κρατών-

μελών. Πρόκειται για πρόταση την οποία το Βερολίνο θα προωθήσει αδιαφορώντας για τις παρενέργειες ή για φόβητρο που θα διευκολύνει την υιοθέτηση αυστηρών κυρώσεων και θεσμική κατοχύρωση της δημοσιονομικής αυστηρότητας;

Τρίτον, η διαπραγμάτευση για τον Κοινοτικό Προϋπολογισμό της περιόδου 2014-21, πιο γνωστό με την επίσημη ονομασία Δημοσιονομικές Προοπτικές. Στις αρχές του καλοκαιριού οι πρώτες προτάσεις της Επιτροπής για επιβολή ευρωπαϊκών φόρων οδήγησαν στην κοινή αρνητική τοποθέτηση Γερμανίας-Βρετανίας. Ετσι αντί της πάγιας βρετανικής παρενόχλησης στη διαπραγμά-

Συγκρατημένη αισιοδοξία σκιάζει πλήθος εκκρεμοτήτων που ανά πάσα στιγμή μπορεί να στείλουν στις αγορές το μήνυμα μιας νέας επικείμενης σύγκρουσης στην Ευρωζώνη και στην Ε.Ε.

τευση του προϋπολογισμού - από την Θάσσερ μέχρι τον Μπλερ - κινδυνεύουμε να βρεθούμε μπροστά σε ένα ετερόκλητο μινιμαλιστικό μέτωπο με επικεφαλής τον Κάμερον και την Μέρκελ. Εξυπακούεται ότι τα παραπάνω προαναγγέλλουν σκληρή σύγκρουση για την ήδη συρρικνωμένη σε πόρους Κοινή Αγροτική Πολιτική.

Τέταρτον, η επιλογή του διαδόχου του Τρισέ του οποίου η θητεία στην ΕΚΤ λήγει τον Νοέμβριο του 2011. Οι σκληρές τοποθετήσεις του επικεφαλής της Μπουντεσμπανκ, την περασμένη άνοιξη, αλλά και οι τεράστιες θεσμικές και εξωθεσμικές δυνατότητες που έχει σε συνθήκες κρίσης ο κεντρικός τραπεζίτης της Ευρωζώνης, καθιστούν την επιλογή του διαδόχου του Τρισέ το σοβαρότερο μέτωπο διαπραγμάτευσης εντός της Ευρωζώνης. Ούτε η επικαζόμενη καλύτερη συμφωνία Σαρκοζί-

Μέρκελ, ούτε η ανεπίσημη παραδοχή ότι τώρα είναι η σειρά της Γερμανίας, ούτε οι διορθωτικές δηλώσεις Βέμπερ αρκούν για να αποδραματοποιήσουν μια διαπραγμάτευση που θα επηρεάσει όλα τα οικιακά ευρωπαϊκά μέτωπα διαβούλευσης.

ΗΓΕΣΙΕΣ ΜΕ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΛΗΞΗΣ

Ένα επιβαρυντικό στοιχείο στην παραπάνω φορτωμένη συγκυρία της Ε.Ε. και της Ευρωζώνης είναι η μειωμένη δυνατότητα τόσο του Σαρκοζί όσο και της Μέρκελ να προωθήσουν συνολικό ευρωπαϊκό συμβιβασμό με υψηλό εσωτερικό κόστος: Οι δύο ηγέτες βρίσκονται σε συνεχή δημοσκοπική

κατάρρευση, ενώ πλέον αμφισβητείται η ίδια η ικανότητά τους να τερματίσουν ομαλά τις θητείες τους: Ο μεν Σαρκοζί βρίσκεται στη σκιά των ό-

πιων εκπλήξεων επιφυλάσσει η διερεύνηση της υπόθεσης Μπετανκούρ μετά μάλιστα και την υποβολή μήνυσης από την Μοντ για απόπειρα συγκάλυψης, η δε Μέρκελ είναι ζητούμενο αν μπορεί να διασωθεί στην Καγκελαρία μετά τις προαναγγελλόμενες επτά ήπτες σε τοπικές εκλογικές αναμετρήσεις σε αντίστοιχα ομόσπονδα κρατίδια εντός του 2011. Καλώς εχόντων των πραγμάτων, τα παραπάνω δεδομένα παραπέμπουν στις ουσιαστικές αποφάσεις για το μέλλον της Ευρωζώνης και της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης συνολικά στους διαδόχους του Προέδρου και της Καγκελαρίου. Αν μη τι άλλο, οι δραματικές στιγμές της περασμένης άνοιξης είναι νωπές, αγορές και κερδοσκόποι περιμένουν το ευρώ στη γωνία. Αρκούν τα παραπάνω, για να προκύψει μια μεσοπρόθεσμη ανακωχή;